

Motion till riksdagen 2011/12:Ju6

av **Maria Ferm m.fl. (MP)**
med anledning av prop. 2011/12:55

De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till ny lydelse av 6 kap. 22 § andra stycket 2 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dagens krav på att fängelse ska vara föreskrivet för ett brott och att påföljden ska bli en annan än böter, fortfarande ska gälla när ett utlämnande begärs vid ett misstänkt upphovsrättsbrott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringens skrivelse till riksdagen även ska omfatta sådan hemlig inhämtning av adressuppgifter som omfattas av 6 kap. 22 § första stycket 2 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en samlad integritetsskyddsmyndighet.

Ännu en spik i integritetskränkingskistan

Övervakningen av vad människor gör på internet ökar dag för dag. Detsamma gäller såväl privata företags som offentliga myndigheters insamling av personuppgifter och behandling av dessa. Aldrig tidigare har kunskapen om individers ageranden, tycke och smak kunnat kartläggas så noggrant som i dag. Inom kort behandlar riksdagen den bordlagda propositionen (2010/11:46) Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål –

Fel! Okänt namn på

genomförande av direktiv 2006/24/EG, och då slås en av de slutliga spikarna i övervakningskistan. Än finns dock luckor av fungerande integritetsskydd; bl.a. den EU-rättsliga personuppgiftsskyddsregleringen. Generaladvokaten har nämligen i ett förslag till förhandsbesked i målet mellan Bonnier Audio m.fl. och Perfect Kommunikation AB (ePhone) i Högsta domstolen uttalat att ett utlämnande av en viss tilldelad IP-adress, bara kan komma i fråga om den samlats in och lagrats i syfte att kunna lämnas ut för ändamålet att förhindra upphovsrättsintrång. Om EU-domstolen dömer enligt förslaget, kommer detta i stort innebära att den civilrättsliga möjlighet att erhålla IP-adresser som finns enligt den s.k. Ipredlagen, i stort upphör. Detta om inte leverantörerna av telefoni och data just lagrar IP-adresser och uppgifter om dess användande just för ändamålet att kunna beivra påstådda intrång i upphovsrätten. Oss veterligen gör i dag inget företag detta. Det finns således fog för att påstå att rättsväsendet hittills fungerat som en integritetsskyddande funktion och till viss del motverkat den negativa effekt på skyddet för den personliga integriteten, som den s.k. Ipredlagen annars riskerar få. Vi vet dock inte hur länge till detta skydd finns inom det civilrättsliga området.

Inom det straffrättsliga området regleras utlämnandet av uppgifter om abonnemang av 6 kap. 22 § lagen om elektronisk kommunikation. Av det första styckets andra punkt framgår att det finns en skyldighet för den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst att på begäran lämna ut abonnemangsuppgifter till brottsbekämpande myndigheter, om fängelse är föreskrivet för brottet och det misstänkta brottet enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter. Denna bestämmelse medför att bl.a. uppgifter om IP-adresser i dag inte lämnas ut vid misstanke om upphovsrättsbrott.

Regeringen anför i propositionen (s. 102) att det mot bakgrund av Ipredlagens möjligheter till utlämnande av IP-adresser, även är rimligt att samma möjligheter gäller inom det straffrättsliga området. Vi delar inte denna bedömning. Dels då det är en sak att misstänkas för ett brott av relativt ringa karaktär som upphovsrättsbrott får anses vara, dels då det svenska rättsläget hittills är sådant att ett utlämnande ändå inte sker i de civilrättsliga fallen.

Datainspektionen har fullgjort sin uppgift som värnare av integritetsskyddet och har avstyrkt att inhämtning av abonnemangsuppgifter ska vara möjligt även för bötesbrott. Vi delar denna bedömning, särskilt när det gäller de påstådda upphovsrättsbrotten. De dynamiska IP-adresserna är rent faktiskt sådana att de liknar de fasta vad gäller anknytning till fysisk användare, och skillnaden dem emellan är i dag ytterst liten. Integritetsintrånget är lika stort – om inte större – när det gäller övervakning och utlämnande av dynamiska IP-adresser jämfört med fasta. De skäl som anförts av regeringen till stöd för möjligheten till ökade integritetskränkningar måste därför prövas noga.

Miljöpartiet de gröna delar dock regeringens bedömning att s.k. grooming på internet ska bekämpas, liksom annan brottslighet som många gånger för enskilda utsatta är oerhört kränkande. Att öppna portarna fria för att lämna ut IP-adresser ser vi dock inte som en lösning på de problemen.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att riksdagen i första hand bör avslå regeringens förslag till ny 6 kap. 22 § första stycket 2 lagen om elektro-

nisk kommunikation. Om detta yrkande avslås anser vi att de nya bestämmelserna ändå inte ska få användas i de fall som gäller misstänkt upphovsrättsbrott.

En förbättrad skrivelse behövs

Regeringen föreslår i propositionen att den årliga skrivelsen till riksdagen om användningen av hemliga tvångsmedel ska utökas till att även omfatta en redovisning av inhämtningen av uppgifter om elektronisk kommunikation i underrättelseverksamhet. Vi välkomnar detta och hoppas samtidigt att uppgifterna i skrivelsen samtidigt är så utförliga att riksdagen kan göra en reell prövning av behovet av och förutsättningarna för inhämtningen av uppgifterna.

Skrivelsen ska – såvitt kan förstås – emellertid inte omfatta den utökade rätt de brottsbekämpande myndigheterna får att hemligen erhålla abonnemangsuppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Mot bakgrund av Miljöpartiets tidigare ställningstaganden om att den årliga skrivelsen även ska omfatta hemlig rumsavlyssning, anser vi nu även att skrivelsen ska omfatta de fall där de brottsbekämpande myndigheterna hemligen erhållit och använt abonnemangsuppgifter i sin brottsbekämpande verksamhet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

En integritetsskyddsmyndighet för ett samlat integritetsskydd behövs

En effekt av ett genomförande av propositionen i de delar där vi inte har andra åsikter än regeringen, är att Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens uppgifter utökas. Vi välkomnar detta. Samtidigt har nämnden dock fått nya tillsynsuppgifter i och med införandet av den nya polisdatalagen. I den delen delar dock Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden tillsynsuppgiften med Datainspektionen. Vi anser att denna uppdelade tillsyn är olycklig och att tillsynsansvar över en viss verksamhet som regel alltid bör ankomma på en tillsynsmyndighet. Detta och vad som bl.a. av oss tidigare i vår motion med anledning av regeringens budgetproposition anförts under utgiftsområde 4 (jfr mot. 2011/12:Ju399), förstärker åsikten att det är läge att ta ett helhetsgrepp om integritetsskyddet i landet.

Det behövs således inrättas en ny integritetsskyddsmyndighet som ersätter Datainspektionen, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, delar av JK:s och länsstyrelsernas verksamhet. Frågan bör bli föremål för noggrannare överväganden inom ramen för en utredning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 februari 2012

Maria Ferm (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Agneta Börjesson (MP)